

OSVRT NA ČLANKE O MISNOM PRIRUČNIKU

Iako je u Uvodnoj riječi uzoritog gospodina Kardinala u Misnom priručniku dovoljno jasno istaknuto zašto je Misni priručnik sadržajno baš takav kakav je, ipak smatramo potrebnim osvrnuti se na članke o Misnom priručniku koji su objavljeni u časopisu »Služba Božja« u brojevima 5,6/1966. i 1/1967.

Ponajprije donosimo opaske u vezi sa člankom don Ante Jurića najmlađeg: Tekstovni nedostaci Misnog priručnika.

1. Red sv. Mise. Misni je priručnik ono što mu i sam naziv kaže: tek priručnik a ne misal. Latinski odnosno staroslovenski misal i dalje je osnovna liturgijska knjiga za sv. Misu (Uredba o svetom bogoslužju, čl. 36; čl. 54). U priručnik je ušlo samo ono što je nadležna crkvena vlast odobrila na hrvatskom jeziku. Prema tome, nema u njemu ni rubrika jer nisu ni odobrene na hrvatskom jeziku.

Do novog, potpunog Hrvatskog misala za liturgijsku upotrebu još ćemo prilično dugo čekati. S jedne strane, taj bi misal morao biti — prema sadašnjem propisu — tiskan dvojezično: uz potpuni latinski odnosno staroslovenski tekst donosio bi na narodnom jeziku one dijelove teksta koje nadležna crkvena vlast odobrava na tom jeziku (Uputa za ispravno provođenje Uredbe o svetom bogoslužju, čl. 57,c). S druge strane, poznato je da se priprema novi Ordo Missae i novi obrasci za mise. Znači, trebalo bi uložiti velike svote za izdavanje misala koji će za par godina biti neupotrebljiv. Tko će snositi te troškove? Zadovoljimo se, dakle, s onim što nam crkvena vlast kao privremeno propisuje, dopušta i daje.

Molitva vjernika. Svi su formulari Molitve vjernika uneseni u Priručnik onako kako su ih odobrile Biskupske konferencije i potvrdilo Vijeće za izvođenje Uredbe o svetom bogoslužju. Prijedlozi za izmjenu teksta neka se pošalju preko nadležnog Ordinarijata Predsjedništvu Biskupskih konferencija. To je jedino korektan put i postupak.

Nema molitava za kadjenje oltara itd. Naravno; nalaze se u latinskom odnosno staroslovenskom misalu. Ne spadaju u Priručnik jer nisu odobrene na narodnom jeziku.

2. Misni tekstovi. Misni su tekstovi u Priručniku uzeti iz odobrenog teksta u časopisu »Molite, braćo«. Tekstova kojih nema u tom časopisu, nema ni u Priručniku. Drugi prijevod, iako odobren, nije mogao biti uzet u Priručnik zbog razloga koji je upućenima poznat a mi ga ovdje ne želimo iznositi.

Sveta sedmica (Cvjetna nedjelja do mise uskrsnog bdjenja uključivo) nije tiskana u Priručniku jer se tekst Svete sedmice štampa u Rimu kao posebni priručnik. Zbog kojih razloga taj priručnik nije još stigao u ruke našeg klera, nije nam poznato.

3. Poslanice i evandjelja. »Misal bez poslanica i evandjelja«, snebiva se autor. Priručnik je, ponavljamo, priručnik misala a nije misal. Poslanice i evandjelja nalaze se u odobrenom Žuvićevu i Vlašićevu evandjelistaru. U jednom od njih nalazi se, vjerojatno, i »ona riječ, jedna riječ« — pa svatko može uzeti ono što mu se sviđa!

4. Predslovlja. »Podjela je grozna, pravi kaos«, sablažnjuje se pisac članka. Podjela je predslovlja u Priručniku učinjena točno prema jednom od najuzornijih izdanja latinskog Rimskog misala

što ga je pripremila godine 1962. jedna od najpouzdanijih izdavačkih kuća liturgijskih knjiga: MAME (Romae — Turonibus — Parisiis. Sumptibus et typis MAME Sanctae Sedis Apostolicae et Sacrae Rituum Congregationis typographorum. Editio prima juxta typicam).

Najprije su tiskana predslovlja OPĆE Crkve s pjevanjem, a zatim VLASTITA predslovlja POJEDINIHI DIJECEZA, s pjevanjem i bez pjevanja, a nakon toga predslovlja OPĆE Crkve bez pjevanja, točno kako je u izdanju MAME.

Priredivač je smatrao i smatra da može na naš kler primijeniti onu svetog Augustina: »neque enim omnia commemoranda sunt vobis tamquam rudibus et imperitis« (Tractatus 17 in Ioanem). Naravno, i tu vrijedi ona: iznimka potvrđuje pravilo.

Dobronamjernom kritičaru spominjemo činjenicu da je naš kler vrlo nestrpljivo očekivao izdanje Misnog priručnika i tražio da što prije izađe iz tiska. Prigovarao je i zbog zakašnjenja od dvije-tri sedmice a kamo li da je bio voljan čekati pola godine, kako to misli Najmladi. Uz to treba imati na umu da je tiskanje liturgijskih knjiga za naše tiskare novost pa im nedostaje iskustva u tom poslu. Sve je to uvjetovalo da su se u Misni priručnik uvukle uslijed brzine rada i neiskustva slagara stanovite tehničke greške i propusti. Te nedostatke Misnog priručnika i priredivač i izdavač rado priznaje i snose svu odgovornost.

Buduću da je Misni priručnik — što se sadržaja tiče — uređen prema uputama i odobrenju nadležne crkvene vlasti i budući da se nitko ne bi usudio štampati za liturgijsku upotrebu bilo kakav misal — potpuni ili nepotpuni — bez odobrenja te iste crkvene vlasti, jasno je na koga se odnosi ono: »drski prevarant i treba ozbiljno sumnjati u njegovu plemenitost«. Iznenaduje stoga činjenica da je kritika u ovakvom stilu mogla izaći u jednom tako uglednom časopisu kao što je »Služba Božja«.

Još par riječi u vezi sa člankom dr Bošnjaka: »Čitajući Misni priručnik«.

Autor se potrudio da iznese svoje poglede na prijevod i preporuča druge riječi mjesto upotrijebljenih. No, da li je baš njegova riječ najpogodnija i pravilna? O tom bi se moglo sumnjati. Na primjer: obara se na riječ, glagol: blagosiljati i blagoslivljati pa zamjera što se sad ovako a sad onako piše u našim knjigama. I patetično naglasuje: »A samo je jedno točno!: Međutim, samo jedan pogled u Pravopis pokazuje da je i jedno i drugo točno! Naši su se biskupi odlučili za: blagoslivljati.

»Smiluj nam se! Biskupi narediše da se u litanijama moli: Smiluj se nama«, tvrdi autor i pita: »Kako napokon mora biti?« Podsjećamo autora da su Biskupske konferencije još godine 1960. propisale da se u litanijama ima moliti: »smiluj nam se«. A tako je i u svim novim liturgijskim tekstovima u hrvatskom prijevodu što su ih Biskupske konferencije potvrdile (na pr.: u Slavi). Latinsko »miserere nobis« prevode biskupi sa: »smiluj nam se«.

Autor zamjera i prijevodu Confiteor-a. Obara se na aorist: »da sagriješih«. I pita: »Zar se ne radi o svim prošlim grijesima a ne o nekom trenutnom grijehu?« Ponajprije valja naglasiti da se tu i ne radi toliko o grijesima i o ispovijedanju grijeha u običajenom smislu riječi nego o priznavanju subjektivne krivnje u našim grijesima. Ono mea culpa ne znači: moj grijeh, kako smo to

preuzeli iz staroslovenskoga prijevoda nego je to instrumentalni ablativ i naglasuje našu krivnju u grijehu. Prijevod bi, dakle, po našem mišljenju trebalo glasiti: Ispovijedam, priznajem... da sagriješih... svojom krivnjom... Tako i njemački prijevod glasi: Ich bekenne... dass ich viel gesündigt habe... durch meine Schuld... Talijanski: Confesso... che ho molto peccato... per mia colpa...

Zatim: zar aktuelni grijeh nije trenutni čin? Pristanak volje čini grijeh mojim grijehom, a to je trenutni čin. Čim sam privolio i kadgod sam privolio, u tom trenutku sagriješih! Budući da se radi o priznavanju subjektivne krivnje na mjestu je i ono izričito »da« i ne smatramo da bi bilo izrazitije da stoji uzročno »jer«. — Quot homines, tot sententiae! Zista najbolje da se držimo onoga što biskupi odrediše.

Inače, slažemo se s mišljenjem autora: »Liturgijske knjige ne smije priređivati mali broj ljudi. Potrebno je mnoge saslušati. Naći stručnjake...« i za jezik i za ostalo!

Za DLO Zagreb
Dr Josip Salač

»UNIVERSA LAUS«

Bravci Službe božje že nekoliko poznaju mednarodna prizadevanja za napredek cerkvenega petja in glasbe sploh pri obredih v domačem jeziku (prim. poročilo o študijskem tednu v Fribourgu v zadnjem zvezku Službe božje leta 1965). Žal niso bili posebej obveščeni o nadaljevanju tega dela, ki je bilo, sicer v ožjem krogu in samo za določen del liturgije, po veliki noči 1966 v Luganu, v isti hiši, kjer je bil 1953, leta slavni liturgični kongres.

Tam so glasbeniki in liturgisti lani razpravljali o spremenljivih mašnih spevih (prim. poročilo v »Bogoslovnem vestniku« 1966, štev. 1-2, str. 129-130). Takrat so tudi formalno ustanovili mednarodno študijsko skupino ljudi, glazbenikov in liturgistov, ki so pripravljene teoretično in praktično reševati vprašanja v zvezi z uvajanjem domačega jezika v liturgijo. Ime te skupine »Universa laus« je postalo v kmalu znano, skorajda ne toliko zaradi prijateljev kakor zaradi tistih, ki bi hoteli v bogoslužju obdržati čim več latinščine ter imajo tudi svoje mednarodno društvo »Una voce«.

Poleti so se namreč po revijah in celo v časopisih pojavile različne novice, kako da je sv. stoliča uradno prepovedala delovanje te skupine, čeprav je bilo znano, da je ob ustanovi ti prejela posebno papeževo pozdravno pismo, ki je bilo hkrati s poročilom o sestanku objavljeno celo v poluradnem listu sveta za izvajanje konstitucije o svetem bogoslužju »Notitiae« v štev. 18. Skupino »Universa laus« so hoteli kot prepovedano predstaviti celo na 5. mednarodnem kongresu za crkveno glasbo avgusta 1966 v Chicago-Milwaukee, ki ga je organizovala uradna mednarodna zvezda za crkveno glasbo (CIMS). Šele sporočilo (»doverosa precisazione«) na prvih straneh lista »Notitiae« štev. 21/22 je v septembru razčistilo položaj: o kakšni prepovedi študijske skupine »Univera laus« ni govora, pač pa naj bi se ob svojem času kot celota vključila v CIMS, ki je uradna cerkvena zveza vseh različnih smeri cerkvene glasbe.

Po tem sporočilu so mogli voditelji skupine pripraviti prvo številko svojega informativnega vestnika »Universa laus«. V januarju 1967 je bil razposlan vsem, ki so že člani te skupine, ali se zani-